

Vi viser til Deres innsynsbegjæring vedrørende dokumentene som omhandler .

Totalt, 1 dokumenter er vurdert i prosessen.

Du er blitt innvilget full tilgang til følgende dokumenter som er inkludert nedenfor:

21/1572-157 Froland kommuneplan arealdelen - Høringsuttalelser Bøylestad Energipark . Dette dokumentet har 6 fil(er) som sendes.

Kommentarer:

HISTORIELAGETS HØRINGSUTTALELSE TIL «KOMMUNEPLANEN FOR FROLAND – AREALDEL»

Angående Konsekvensutredning Bøylestad

I forbindelse med Konsekvensutredning Bøylestad har Froland historielag flere merknader:

Delområde 1 (Vannveien fra kommunegrensen Tvedestrand-Mossevannet-utløpet til Nidelva)

I konsekvensanalysen står det blant annet:

Vannveien ble brukt som fløtingsvei for tømmer. (...) Vannveien er relativt stort område, og kulturminneobjektene er få og spredt. Visuelt vil kulturmiljøet ikke vise godt sammenheng. Ingen av kulturminneobjektene er fredet og kulturminneobjektene er ikke sjeldne, man vil finne dem flere steder innenfor kommunen.

Vi viser til registrering av kulturminner langs vann og vassdrag i Froland 2004-07 hvor det blant annet ble registrert åtte fløtningsstemmer i Hersel-Bøylestadvassdraget (se Froland historielags årsskrift 2007 og kartvedlegg i «Sol og skygge over Frolands skoger», 2013). Historielaget mener at konsekvensanalysen i manglende grad tar hensyn til disse kulturminnenes historiske betydning. Bøylestad har vært en viktig skogbruksbygd i Froland, og fra midten av 1800-tallet var gårdene på Hersel og Bøylestad (og Våland i Holt) viktige leverandører av tømmer til skipsbyggeriene ute på kysten. Ett av skipene som ble bygd på Saltrød ble også oppkalt etter gården Bøylestad. Sagbruk og fløtningsstemmer vitner om de omkringliggende gårdenes viktige plass i «verdikjeden».

Videre nevner konsekvensutredningen at «(V)eitrase inn i nærområde, forutsatt at den ikke sperrer vannveien, vil medføre bedre innsyn til kulturminnene fløtingsanleggene.» Det er i og for seg riktig at en veitrase kan gi bedre innsyn til fløtningsanleggene, men historielaget vil på den annen side påpeke at en ny vei kan forringe den historiske opplevelsen i området.

Delområde 31 (Vålandsmyr)

I konsekvensanalysen står det:

Delområde 31 er bolig på Vålandsmyr med tilhørende drifts-bygning. Eiendommen ble etablert i 1929. Det antas at bygningen er rundt samme tidspunkt. (...) Boligen danner bebyggelsesstruktur. Boligen er ikke en særegne bebyggelse. Verdikategorien settes til «Noe verdi».

Senere i utredningen står det også:

Småbruket (eiendommen) ble etablert i 1929. Det antas at boligen (benyttet som fritidsbolig) og tilhørende garasjeuthus ble oppført omtrent samme tid. (...) Småbruk fra 1900-tallet og uten spesielle kulturopplevelse. Den kan gi kunnskap om tidligere tiders slit, men sammenlignet med andre småbruk fremhever ikke den ikke seg. Småbruket blir brukt til fritidsbolig og innehaver en bruksverdi, men den er ikke særlig stor Kultur verdien er dårlig beskrevet.

Historielaget er sterkt uenige i denne vurderingen. Det er riktig at Vålansmyr ble frikjøpt som eget småbruk i 1929, men før denne tid var eiendommen husmannsplass under Bøylestad (gnr. 64 bnr. 3). Det finnes en festeseddel fra 1844 som ble tinglyst i 1850 (også gjengitt i Froland historielags årsskrift 2003, s. 46-49), men plassen kan ha vært bebodd allerede i 1838. Dette er noen år før husmannsvesenet i Norge (og i Froland) nådde sitt høydepunkt. De opprinnelige husene i Vålansmyr ble etter hvert erstattet med nye, men dagens stuehus ble bygd i 1915 – altså mens eiendommen fremdeles var en husmannsplass. Jordloven av 1928 gav husmannen rett til å løse inn plassen, og det var året etter at Vålansmyr ble frikjøpt.

Historielaget mener at Vålansmyrs verdistatus må oppgraderes. For over 100 år siden var husmennene en av de store sosialgruppene i samfunnet. Froland var i lange perioder det herredet i gamle Aust-Agder som hadde flest husmannsplasser, og antall husmannsplasser per gårdsbruk kan sammenlignes med forholdene i Akershus og Hedmark. I dag er de fleste husmannsplassene borte og utslettet.

Annet

Historielaget ønsker også å gjøre oppmerksom på at det i nordenden av Mossevannet lå en husmannsplass som het Neset (Elsesnes). Det finnes fortsatt tufter etter plassen, som hadde fast bosetning fra omkring 1860 til 1892 (se vedlegg).

Vi er også oppmerksom på den gamle veien («jernveien») mellom Bjornes og Nes Verk som går via deler av Froland (Hersel-Skrattereid).

På vegne av Froland historielag

Thor Dahl Johnsen (leder) og Johnny Østreim (sekretær)

9. september 2022

HISTORIELAGETS HØRINGSUTTALELSE ANGÅENDE REKKEFØLGEBESTEMMELSE TILKOMSTVEI

Vi henviser til sak -21/1572-55 angående rekkefølgebestemmelse for midlertidig bruk av eksisterende Bøylestadvei, slik at denne kan benyttes av energiparken inntil ny vei er etablert.

En kraftig økning av trafikken på eksisterende vei vil ved siden av økt støy og dårlig trafikksikkerhet medføre belastninger på og ødeleggelser av kulturminner langs veien. Langs strekningen finner vi gamle Hurv skole (like ved Blakstad stoppested), en tysk maskingeværstilling fra andre verdenskrig (i heien ovenfor Ferjestedet ved Hurvenes) og Espeland nedre brygge. I Espelandslia (på høyre side av fv. 3718) synes fortsatt 960 meter av den gamle jernbanetraseen som gikk til kobbergruvene på Skyttemyr og Bøylestad (1879-1885). Dette var den første jernbanen på Agder. Videre fulgte jernbanen stort sett dagens veistrekning. Dette er særlig synlig under en bro ved nedre Solheimsvannet og langs en lengre strekning ved øvre Solheimsvannet – ovenfor selve gruvene på Skyttemyr og den gamle husmannsplassen Slettene.

Like før Lillemyr går den gamle jernbanetraseen inn i skogen og går ca. 500 meter inn til Bøylestadgruvene. Ved Lillemyr er dessuten den gamle gruveveien synlig.

På vegne av Froland historielag

Thor Dahl Johnsen (leder) og Johnny Østreim (sekretær)

FROLAND HISTORIELAGS HØRINGSINNSPILL ANGÅENDE EVENTUELLE VEITRASEER TIL BØYLESTAD ENERGIPARK

Linje V14000 (Fv. 3718 Bøylestadveien)

En eventuell utvidelse av dagens Bøylestadvei vil berøre og ødelegge flere kulturminner. I heien like ovenfor Ferjestedet ved Hurvenes ligger det en større tysk maskingeværstilling fra andre verdenskrig. Like før Espeland starter et lengre område som illustrerer Frolands kobberhistorie på slutten av 1800-tallet. Det starter med Espelands nedre brygge. Herfra ble kobbermalmen fra gravene på Skyttemyr og Bøylestad fraktet ned til kobberverket i Osevollen. I heien like ovenfor bryggen startet jernbanestrekningen som gikk frem til kobbergravene på Bøylestad (ca. 6,5 km). Dette var den første jernbanen på Agder (de nærmeste jernbanene lå på denne tiden i Kongsberg (øst) og Egersund (vest)). Banetraseen er fortsatt synlig i Espelandlia (ca. 960 meter). Den 580 meter lange traseen som går inn i skogen fra bakken like før Lillemyr og inn til Bøylestad kobbergruver er også bevart. Ellers går det meste av dagens Bøylestadvei på den tidligere banetraseen. Sporene fra tiden da jernbanen ble bygget (i 1878/79) er synlig flere steder. Broen ved Nedre Solheimsvannet er bygget oppå de steinlagte fundamentene fra denne tiden. Langs store deler av Øvre Solheimsvannet ser vi også at veien går oppå de gamle murene etter den opprinnelige jernbanen. Like før Skyttemyrgravene går den opprinnelige jernbanetraseen litt utenfor eksisterende vei, og ved gravene er ca. 150 meter borte.

Totalt sett er sporene etter kobbergruvevirksomheten i Froland så synlige at de egner seg godt til videre historisk formidling. Denne virksomheten er også nevnt i den nyeste kulturminneplanen. Ved en utvidelse av dagens Bøylestadvei, vil store deler av disse historiske sporene bli utslettet for all fremtid. Nedenfor nevner vi konkret flere av kulturminnene langs veien:

- Espeland brygge ("Malmbryggen"): Ble blant annet brukt i forbindelse med frakting av kobbermalm fra gravene på Bøylestad og Skyttemyr til kobberverket på Osevollen (1870- og 80-årene). Koordinater: N 58' 31.6510', Ø 008'39.5102'
- Jernbanetrase i Espelandlia: I forbindelse med kobbergruvedriften ble det i 1878 bygget en jernbane fra Espeland brygge til Bøylestad kobbergruver. Strekningen var på 6-7 kilometer. I dag følger mesteparten av strekningen dagens veitrase, men i Espelandlia går traseen fortsatt 960 meter. Koordinater ved veiens begynnelse (nærmest Ustad): N 58' 31.6128', Ø 008' 394713'
- Jernbanetrase Bøylestadgravene: Denne strekningen er ca. 580 meter lang. Går inn i skogen like før bakken ned mot Lillemyr og Bøylestad. Koordinater ved traseens begynnelse: N 58' 34.0098', Ø 008' 42.4060'. Koordinate ved traseens slutt (inne ved Bøylestadgravene): N 58' 34.3511', Ø 008' 42.4009'.
- Skyttemyr gruver: Ca. 7 kilometer fra Blakstad brua, høyre side av veien. I drift fra midten av 1860-årene til 1882.
- Bøylestad gruver: Nevnt i ovennevnte jernbanetrase. I drift fra ca. 1870-1885.

Linje 12200 (Avkjøring fra Mårvannet)

På denne strekningen vil en ny vei komme i berøring med «Fjeldmandsveien», som ble brukt mellom Arendal og innlandet frem til ca. 1800, og «Den gamle byveien» (kjerrevei), som ble benyttet mellom Arendal og innlandet før den første Blakstadbrua ble bygget i 1873. I denne forbindelse henviser vi til resolusjonen som ble vedtatt på Froland historielags årsmøte 23. november 2018, og som ble oversendt Froland kommune 13. desember samme år:

«Froland Historielag ønsker at det blir bygd sikre underganger for de to historiske veiene, «Den gamle byveien» og «Fjeldmandsveien», der den nye Gullknappveien krysser disse gamle, historiske veiene gjennom Froland.»

Videre vil en 12 meter asfaltstripe gjennom Lyngroth forringe kvaliteten på kulturminner. Lyngroth-gården består av et våningshus fra ca. 1810, stolpehus fra ca. 1850 og fjøs og stall fra ca. 1857, og en ny, trafikkert vei vil gjøre noe med den historiske opplevelsen av området.

På vegne av Froland historielag

Thor Dahl Johnsen (leder) og Johnny Østreim (sekretær)

From: Johnny Østreim <ostreim@live.no>
Sent: 10. september 2022 23:59
To: Postmottak Froland
Subject: Høringsuttalelser Bøylestad Energipark
Attachments: Høringsuttalelse I.docx; Høringsuttalelse II.docx; Høringsuttalelse III.docx; Elsesnes I.jpg; Elsesnes II.jpg

Hei.

Vedlagt følger tre uttalelser fra Froland historielag, samt et par vedlegg.

Mvh. Johnny Østreim